

94

INKARNAR

Letnik: XLI, december -96, številka 4

Celje - skladišče

D-Per

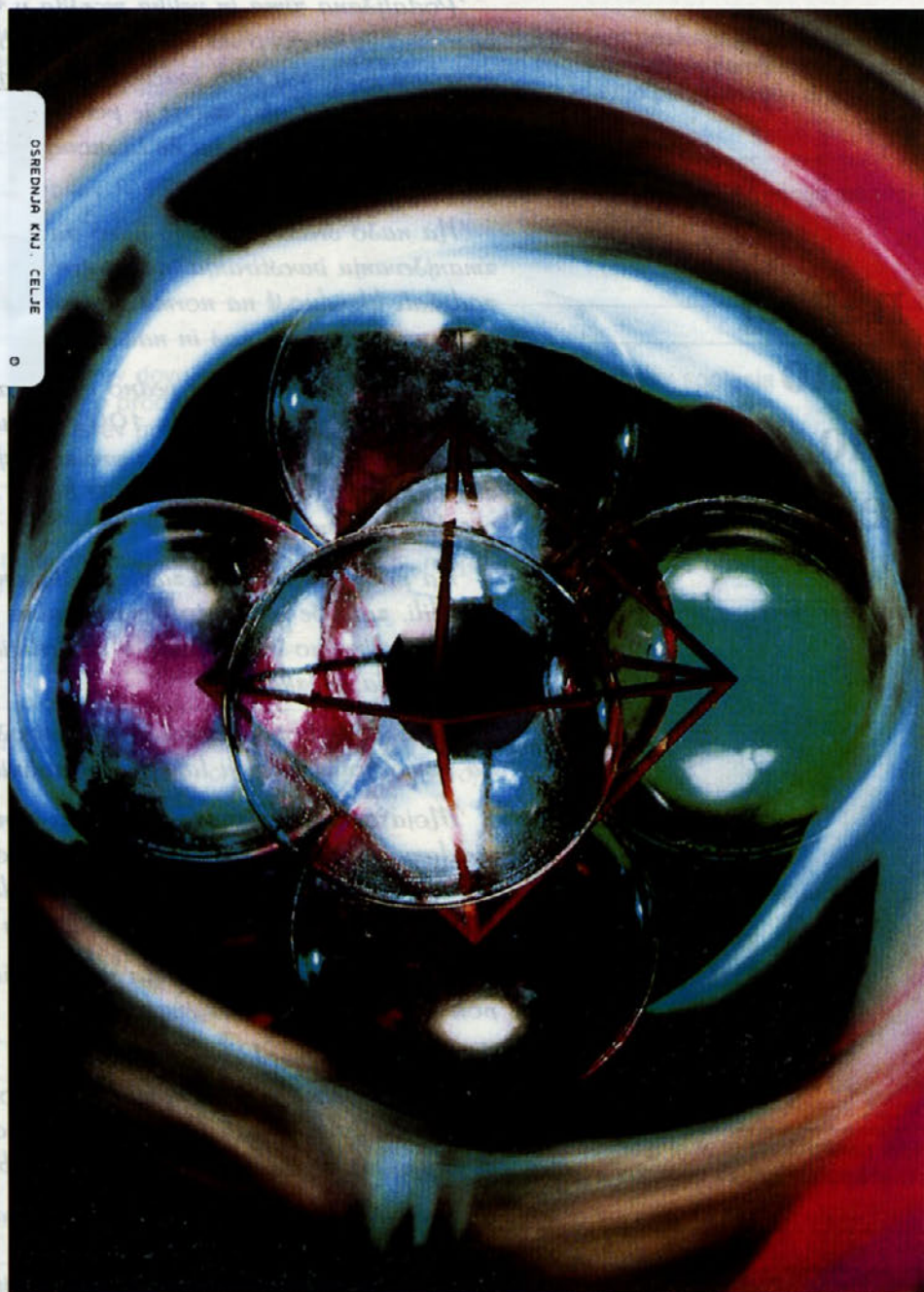
59/1996

5000023112,4

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

Pri vseh treh modifikacijah titanovega dioksida je vsak titanov ion obdan s šestimi kislinjskimi ioni.

Novoletna poslanica generalnega direktorja *
Organizirani trg delnic * Naložbe v razvoj * Na sejmih
* Mali kolektivček * Zrak v Celju * Pogovor z
Marinom Žagarjem * Zoranova knjiga pesmi *
Srečanje upokoјencev * Kje v podjetju bomo kadili *
Čemu se smejimo

Srečno v letu '97

Še naprej moramo skrbno varčevati

S poslovanjem v letu 1996 se ne moremo ravno pohvaliti, saj so rezultati slabši od doseženih v letu prej.

Podaljšana zima in velika recesija v Evropi sta povzročila ogromno spremembo na vseh svetovnih trgih. Naenkrat se je povečala ponudba vseh izdelkov in hkrati zmanjšalo povpraševanje. Tako stanje je povzročilo tudi padec cen velike večine izdelkov, zlasti pa še titanovega dioksida. Ob takem stanju tudi nam ni bilo prizaneženo.

Na našo srečo smo zelo hitro zaznali te težave in ob zmanjšanju investiranja in nepotrebnega trošenja sredstev uspeli zadržati likvidnost na normalnem nivoju in izpolnjevati naše obveznosti do vseh naš in naših upnikov.

Tem obdobju smo že vedno investirali v modernizacijo nekaterih proizvodenj; v letu 1997 pa nameravamo, če bo mogoče, preseliti še preostalo proizvodnjo in do konca leta zapustiti staro lokacijo. S tem se bomo izognili nepotrebnim visokim stroškom.

Na področju racionalizacije poslovanja smo doslej že veliko naredili, zato še kolikoroliko normalno poslujemo. Vendar rezerve še imamo in jih bomo v naslednjih letih za izboljšanje poslovanja še izkoristili.

Skratka, še bomo morali znižati stroške poslovanja povsod, da bomo kot delničarji lahko zadovoljni.

Moja ocena trenutnega stanja na zunanjih trgih, kamor prodamo še približno 80 odstotkov celotne proizvodnje, je, da se bo začelo stanje izboljševati v začetku drugega četrtletja leta 1997. Zato bo treba zimo preživeti čim varčneje.

Zaštevili bomo vse sile, da ne bi doživeli slabših časov, saj poti nazaj ni in je ne bi smelo biti.

Lastniško preoblikovanje nam gre h koncu in pričakujemo drugo soglasje - po mojem mnenju bomo postali delniška družba do sredine prihodnjega leta, kar pa ni nobena nesreča za podjetje, ki normalno deluje in z meseca v mesec bolj varčuje.

Zaskrbljujoče je le to, da živimo v dragi državi, ki nas preveč obremenjuje z vsemi mogočimi dajatvami ob stalnem nerealnem tečaju, kar zmanjšuje našo konkurenčnost na zunanjih trgih. S tem smo pač prisiljeni živeti in nam kakršnokoli tarnanje nič ne pomaga.

Izkoriščam to priložnost, da se zahvalim vsem zaposlenim za sodelovanje v letu 1996. Vam in vašim svojcem pa želim veliko sreče, zdravja in osebnega zadovoljstva v letu 1997 z željo po čim bolj prijetnem praznovanju bližajočih se praznikov.

Generalni direktor
Marjan Prelec, dipl. ing.

POTEK LASTNINJENJA CINKARNE CELJE V LETU 1996

Drugo soglasje je prelomnica

Ko od Agencije za privatizacijo pridobimo drugo soglasje na naš program lastninskega preoblikovanja, to pomeni, da lahko pričnemo z nadaljnjimi aktivnostmi po zakonu. Drugo soglasje pričakujemo vsak čas. Zato vas za sedaj lahko spomnimo na pretekle aktivnosti in obvestimo, kakšne sledijo po pridobitvi drugega soglasja.

november 95: pridobitev 1. soglasja k Programu lastninjenja Cinkarne Celje od Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo;

februar 96:

- pridobitev dovoljenja za javno prodajo delnic in pridobitev soglasja k Prospektu za javno prodajo;
- pridobitev potrdila o višini neizplačanih plač;

marec 96: vpisovanje delnic v interno razdelitev, notranji odkup ter javna prodaja delnic Cinkarne Celje;

maj 96: uradni rezultati vpisanih delnic za vse načine lastninjenja na osnovi potrdila Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj;

junij 96:

- sprejem Akta o lastninskem preoblikovanju in Statuta Cinkarne Celje d.d. na Delavskem svetu podjetja;
- sprejem pravil notranjega odkupa in delničarskega sporazuma notranjih delničarjev Cinkarne Celje

julij 96:

- oddana dokumentacija za pridobitev 2. soglasja - I. del;
- sklenitev pogodbe o prenosu in prodaji delnic za notranji odkup na obroke med Cinkarno Celje in Skladom za razvoj ter prenos kupnine za že realizirani del notranjega odkupa;

avgust 96: oddana dokumentacija za pridobitev 2. soglasja - II. del;

december 96: vsklajevanje pripomb in zahtev za dopolnitev dokumentacije za drugo soglasje, ki jih je dostavila Agencija za prestrukturiranje in privatizacijo;

december 96: pričakovanje 2. soglasja Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo

Kaj bo sledilo po pridobitvi 2. soglasja k Programu lastninjenja?

Po pridobitvi drugega soglasja bo vsak delničar prejel obvestilo o tem, kolikšno število delnic in kakšne vrste ima vknjižene na njegovem računu.

vpis delniške družbe Cinkarna Celje v sodni register;

poslovanje Cinkarne Celje d.d. pod vodstvom začasne uprave ter pod nadzorom začasnega nadzornega sveta;

priloge na sklic 1. skupščine Cinkarne Celje kot delniške družbe;

- imenovanje stalnih organov delniške družbe;
- obravnavanje poročila o poslovanju ter predloga za delitev dobička iz let 93, 94 in 95;

Pričakujemo prvo spremembo lastnikov delnic Cinkarne Celje

Predpisi o lastninskem preoblikovanju omogočajo Skladu za razvoj, da še pred sklicem prve skupščine v delniških družbah proda delnice, ki so mu pripadale po zakonu o višini 20 % družbenega kapitala, na investicijske družbe.

V Uradnem listu je bil dne 15. 11. 1996 objavljen javni razpis za zbiranje ponudb za nakup delnic oziroma poslovnih deležev, ki so jih na sklad prenesla podjetja v procesu lastninskega preoblikovanja na podlagi zakona o lastninjenju. Ta razpis je objavil Sklad za razvoj, kateremu je Cinkarna po zakonu prenesla del premoženja. Na razpis se lahko do 16. 12. 1996 za odkup delnic prijavijo le pooblaščenice investicijske družbe.

Če je njihov nakup uspešen, se nanje prenese lastništvo iz Sklada za razvoj.

Po zaključku razpisa bomo obveščeni katere investicijske družbe se bodo pojavile kot lastnice na prvi skupščini delniške družbe Cinkarne.

Spremenjena struktura lastnikov, ki bodo sodelovali na prvi skupščini Cinkarne Celje bo glede na spremembe pri Skladu za razvoj izgledala takole:

lastniki delnic na dan 30. 4. 1996:

lastniki delnic po 16. 12. 1996:

1. Sklad za razvoj:

a) po zakonu	19,54 %	→	19,54 % investicijske družbe
b) rezervirano za notranji odkup in denacionalizacijo	2,40 %	→	2,40 % sklad za razvoj (začasno)
2. Pokojninski sklad:	21,87 %	→	21,87 % pokojninski sklad
3. Odškodninski sklad:	9,77 %	→	9,77 % odškodninski sklad
4. Notranji delničarji:	30,68 %	→	30,86 % notranji delničarji
5. Zunanji delničarji iz javne prodaje	13,68 %	→	13,68 % zunanji delničarji iz javne prodaje
6. Denacionalizacijski upravičenci:	2,06 %	→	2,06 % denacionalizacijski upravičenci

Pri tem povejmo, da se trenutna struktura lastništva lahko spremeni, če bi delničarji iz interne razdelitve, notranjega odkupa in javne prodaje prodajali svoje delnice akviziterjem investicijskih družb. To bi pomenilo prenos glasovalne pravice na pooblaščenice osebe iz investicijskih družb, ki bi seveda na skupščini glasovale v korist zunanjih lastnikov (neuradni prenos lastništva).

Nova informacija:

Še bližje k znanim lastnikom Cinkarne

Poleg že znane lastniške strukture Cinkarne in za njo opredeljenih lastnikov so sredi decembra delnice CC, ki so pripadale SKLADU ZA RAZVOJ, dobile na dražbi nove lastnike. Informacija je neuradna in nepopolna a vseeno zanimiva (povzeta po Republik). Med novimi lastniki delnic CC so naslednje družbe: NACIONALNA FINANČNA DRUŽBA, DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE TRIGLAV, ATENA, KMEČKA DRUŽBA. Na dražbi smo bili uvrščeni med dobra podjetja, vendar nam cena prodaje delnic še ni znana.

Jožica Košak

ORGANIZIRAN TRG VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Kako bomo kupovali ali prodajali delnice Cinkarne

Cinkarna se zdaj že zelo približuje koncu svojega lastninskega preoblikovanja. Zato je čas, da se seznanimo, kako bomo lahko kupovali ali prodajali delnice, ki smo jih dobili na podlagi vloženih certifikatov. Še predno bodo delnice Cinkarne kotirale na borzi bomo z njimi lahko trgovali na notranjem trgu, ki ga bomo organizirali v Cinkarni (neke vrste interna borza). Takoj po registraciji delniške družbe je namreč mogoče trgovati le z delnicami za gotovino iz notranjega odkupa ali javne prodaje.

Kaj je in kaj omogoča organizirani trg?

Pravica vsakega delničarja je, da s svojo lastnino (delnico) prosto razpolaga. Lahko jo proda, torej komurkoli in kadarkoli želi. Želimo opozoriti le na prednosti organiziranega trga.

Z organiziranim trgom mislimo na trg vrednostnih papirjev, ki je posredno ali neposredno dostopen javnosti. Trgovanje poteka redno, ter je urejen in nadzorovan s strani pristojnih organov. Organizirani trg zajema trgovanje z vrednostnimi papirji, ki so uvrščeni v borzni kotaciji A in B trgovanje na izvenborznem odprtem trgu OTC.

Organizirani trg znotraj delniške družbe pa zagotavlja pregled trgovanja z delnicami v zaprtem krogu delničarjev; mišljeno je trgovanje z delnicami, omejenimi na notranji trg, za katere velja predkupna pravica med notranjimi delničarji. Prav tako je mogoče trgovanje tudi z delnicami iz javne prodaje, ki po registraciji delniške družbe nimajo nobenih omejitev.

Prednosti organiziranega trga delniške družbe so najmanj štiri:

1. Trgovanje poteka na urejen način.
2. Možno je povezovanje ponudbe in povpraševanja po delnicah.
3. Vse preknjižbe lastništva v Klirinško depotni družbi uredi preko borzno posredniške hiše kar delniška družba sama.
4. Večja je kontrola tečajev delnic in preprečevanje spekulacij.

Ugodno kotiranje delnic na borzi povečuje likvidnost sredstev delničarjev, cena na trgu deluje na vodstvo podjetja stimulatивно, da izboljšuje poslovanje, poveča se zanimanje poslovnih partnerjev in tujih vlagateljev za podjetje, kar pomeni večja možnost pridobivanja novih poslov in dodatnega kapitala.

Omeniti pa velja še eno prednost. S trgovanjem preko organiziranega trga v Cinkarni se izognemo akviziterski proviziji.

V primeru, da boste hoteli delnice prodati ali kupiti brez akviziterskega posredovanja, boste morali sami poiskati borznega posrednika. Cinkarniški organizirani trg pa vam bo prihranil pot do borznega posrednika, kar pomeni, da ne boste imeli dodatnih stroškov. Ostala vam bo samo provizija borzno posredniške hiše, ki si jo bosta kupec in prodajalec lahko po dogovoru delila. V kolikor boste želeli delnice prodati, si boste poiskali kupca, s katerim se bosta zglasila v Cinkarni, kjer bo potekal organizirani trg. Posel bo sklenjen po ceni, za katero se bosta dogovorila. V primeru, da kupec ali prodajalec ne bosta znana, bosta lahko vsak zase samostojno določila ceno, lahko pa se bosta odločila in zahtevala najvišjo možno ceno pri prodaji oziroma najnižjo možno ceno pri nakupu.

Dodatna pojasnila bodo na voljo ves čas v Informacijski pisarni - na interni telefonski številki 2126, ki so jo v decembru 1996 odprli v Cinkarni. O tem kdaj bo organiziran trg v Cinkarni začel delovati, boste obveščeni pravočasno.

MALI DELNIČARSKI BESEDNJAK

Kaj pomenijo novi izrazi v delničarstvu?

②

INTEGRALNE OBRESTI so obresti za čas porabe posojila. Banka jih obračuna ob koncu meseca in ob prenosu posojila v odplačevanje.

KONCESIJA pravica za opravljanje obrti ali posebna pravica, ki jo prizna država tuji, trgovski ali industrijski družbi.

KONFORMNA OBRESTNA MERA pomeni realizacijo ekonomskega načela, da moramo iz začetne glavnice s konformno obrestno mero pri pogostejši kapitalizaciji (recimo mesečni) dobiti enako končno vrednost glavnice kot pri celoletni kapitalizaciji in izhodiščni letni obrestni meri.

KONTO pomeni, če povemo zelo enostavno „račun“.

KONTOKORENTNI ODNOS med domačo in tujo banko pomeni odprtje nastro računov (računov domače banke pri tujih) ali loro računov (računov tujih bank pri domači).

KONVERTIBILEN izhaja iz pojma, ki pomeni zamenljivost. Konvertibilnost denarja je značilnost denarjanekedržave v odnosu drugih držav.

KONVERZIJA je beseda, ki jo najpogosteje uporabljamo ob pretvorbi neke valute v drugo tujo valuto, pa tudi v primeru spreminjanja prvotnih pogojev (npr. posojilnih) v neke druge pogoje sodelovanja.

KORESPONDENČNI ODNOS nastopi, ko si tuja indomača banka izmenjata kontrolne dokumente: sezname pooblaščenih podpisnikov, telegrafski in SWIFT ključ.

KOTACIJA pomeni sklep borze o sprejemu novega vrednostnega papirja v trgovanje in v uradno borzno tečajnico.

KREDIT je pravno razmerje med upnikom, ki da neko stvar na up dolžniku, in dolžnikom. Posojilo ni isto kot kredit, saj je posojilo le kupčija, s katero se med strankami ustanovi kredit (kreditno razmerje).

Matejina pripravniška naloga odpira nove naloge

Naša pripravnica Mateja Močnik, dipl. ing. kem. tehn., ki zaključuje pripravniško dobo v Titanovem dioksidu nas obvešča o svojem raziskovanju in predlaga nadaljevanje preizkusov.

DODATKI NIMAJO VEČJEGA VPLIVA

Namen pripravniške naloge, le-ta je nadaljevanje diplomske, je bila določitev vpliva rutilizacijskih kali in pigmentacijskih soli na potek rutilizacije ter na optične lastnosti neobdelanega pigmenta.

Problema sem se lotila sistematično z načrtovanjem poskusov. Pigmentiran gel sem kalcinirala vedno pri enakem režimu laboratorijske rotacijske peči. Določene so bile optične lastnosti v sivi pasti in v prahu, poraba olja, velikost delcev pigmenta ter njihova specifična površina. Ker je sistem kompleksen, so bile iz eksperimentov vidne samo nekatere splošne povezave, npr. da je kalij zelo negativen rutilizacijski katalizator in da je učinkovitost kali nelinearna funkcija količine dodanih kali. Ugotovila sem, da nima nobeden izmed dodat-

kov prevladujoč vpliv vhodnih parametrov (kali, pigmentacijskih soli in gela TiO_2).

Eksperimentalne podatke, vrednosti vhodnih in izhodnih spremenljivk različnih vzorcev, sem obdelala z uporabo programov z nevronskimi mrežami. Za izbiro treniranih vzorcev sem uporabila Kohonenov način učenja, preostale vzorce sem uporabila za testiranje. Postavitev modelov je bila narejena z dvema različnima metodama: uporaba mreže z vzratnim širjenjem napak (Error-Backpropagation) in mreže z vnosom podatkov iz nasprotne smeri (Counterpropagation).

Narejeni modeli z nevronskimi mrežami dobro napovedujejo obnašanje v laboratoriju, za proizvodnjo pa bi kazalo razširiti model na več oziroma na drugačne parametre ter iz množice podatkov poiskati takšne, ki bi zajemali večja nihanja v kvaliteti, kar bi posledično dalo modelu veljavnost v širšem območju.

Prilavniško nalogo sem izvajala pod mentorstvom Bože Šuk-Lubej, dipl. ing., obdelava podatkov pa je bila narejena s pomočjo dr. Ninete Majcen. Obema se iskreno zahvaljujem!

Mateja Močnik

AVTOPARK Nova vozila

Od septembra je cinkarniški avtopark obogaten z dvema novimi vozili

Mercedes tipa 18/44 za prevoz žveplove kisline. Nakup je bil nujen, zaradi

novih predpisov Evropske unije o cestnem prometu. Stari vozili, ki sta doslej prevažali žveplove kisline, sta dotrajani in sta bili predlagani za odpis. V Transportu so uredili prikolice, tako da avtocisterne lahko nemoteno potujejo po cestah v tujini. Sicer pa se cinkarniški vozni park, zaradi dotrajanosti vozil vse bolj krči. Letošnje leto so odprodali že deset dotrajanjih vozil, nameravajo pa še tri.

Cinkarna na internetu

V Cinkarni imamo že kar nekaj uporabnikov Medomrežja (Interneta). Zato in pa tudi zaradi stika koraka s svetom, smo se pričeli dogovarjati s podjetjem Vizija, za komercialno predstavitev Cinkarne na Medomrežju. Podjetje Vizija je vsekakor najresnejši in trenutno tudi najboljši ponudnik za priključitev podjetij na Medomrežje. Njihova ponudba vključuje izdelavo domače strani na Medomrežju, ustreznih podstrani, izdelavo slovenske, nemške in angleške različice. Vključuje tudi postavitve na WWW strežnik, urejanje prometa za določeno domeno ter uvrstitev v preko 20 tujih in slovenskih medomrežnih katalogov. S pomočjo Vizije je priključenih iz našega področja trenutno že preko 630 podjetij.

Cinkarno Celje naj bi predstavili na Medomrežju v skladu s svetovno tendenco. Tu je potrebno povedati, da so na primer vsi večji proizvajalci TiO_2 na svetu, že predstavljeni na Medomrežju. Od nas je odvisno ali se bomo še vedno raje odločali za brskanje po različnih publikacijah ali pa bomo to zamudno delo raje zamenjali z elektronsko obliko iskanja in posredovanja podatkov. To zadnje je konec koncev vendarle cenejše, enostavnejše in hitrejše.

Naša predstavitev naj bi v začetku zajemala predvsem komercialni del, oziroma s splošnimi podatki o podjetju in proizvodnih dejavnostih. Del teh podatkov bi lahko zajeli iz že narejene monografije o Cinkarni. Ob tem bi naše podjetje predstavili tudi s primerno fotografijo, ki naj bi bila vizualno zanimiva, obenem pa tudi propagandno usmerjena. Kasneje bi lahko našo predstavitev na Medomrežju razširili. V zvezi s tem že tečejo tudi pogovori o načinu komuniciranja preko Agroneta, kjer se predstavljajo podjetja iz področja prodaje agro izdelkov.

Tržna priprava

TITANOV DIOKSID

Naložbe v razvoj znova rojevajo sadove

V zadnji številki Cinkarnarja vam je mag. Marinčeva predstavila razvoj in uspešno končano poskusno proizvodnjo pigmenta RC 813. Proizvod, ki se o svojih kakovostnih parametrih lahko kosa s svetovno najbolj znanimi proizvajalci titanovega dioksida, je nastal po slabih štirih mesecih intenzivnega razvojnega dela. Receptura za proizvodnjo ni bila zahtevnejša od do tedaj poznanih, zato za prenos iz laboratorija v proizvodnjo niso bile potrebne spremembe na obstoječi opremi.

Danes pa bi vam rada predstavila naše aktivnosti za naslednjega iz palete doma razvitih pigmentov.

Gre za pigment, ki se uporablja predvsem za proizvodnjo laminatnih papirjev, le-ti pa za proizvodnjo pohištva. Po informacijah s trga ta proizvod namreč še vedno predstavlja tržno nišo.

Titanov dioksid je posredno potreben tudi v proizvodnji pohištva

Začetki razvoja na tem področju segajo dobra tri leta nazaj. Mag. Marinčeva je takrat na osnovi skopih znanih zahtev pričela z uvodnimi poskusi. Fiksno znana je bila namreč le zahteva za svetlobno obstojnost v melaminskem mediju in nekaj parametrov, ki so pogojeni bolj s proizvodnjo kot z uporabo tega pigmenta. S svojim delom, pri katerem ji je večji del časa pomagal Gregor Kovačič, je tako morala poiskati ustrezne reagente s pravimi koncentracijami, optimalne načine in zaporedja dodajanja posameznih komponent ter vse ostale spremljajoče parametre (temperatura, čas, mešanje, ipd.).

Pri analizi ogromne množice poskusov so ji ves čas prizadevno pomagale sodelavke iz Službe kakovosti. Letošnjo jesen se je tako izoblikovala, za proizvodnjo izredno zahtevna receptura, podprta z vso potrebno tehnološko dokumentacijo.

Postopek, za razliko od do sedaj uporabljenih, zahteva spremembo obstoječe opreme na podprocesu kemična obdelava, le-te sem kot zahteve podala v tehnološkem projektu, za katerega izvedbo je bila določena projektna skupina, ki jo sestavljajo: Borut Pečar, dipl. ing., Rudi Užmah, ing. (oba PE Vzdrževanje), mag. Dejan

Ketiš ter Vladimir Vrečko, dipl. ing. (oba služba RR) in jaz. Dela smo se lotili z veliko vnemo in dobrim sodelovanjem.

Pripravili smo predlog, ki bo izvedljiv do konca januarja 1997, ko naj bi stekla poizkusna proizvodnja.

Pri tem se zdi vredno poudariti, da predlagana rešitev, ki pomeni kar precejšnji obseg sprememb, ne bo povzročila odliva denarja iz Cinkarne. Praktično vse bomo namreč izvedli z lastnim znanjem in delom (IJS samo za nadzor in svetovanje na področju regulacij, kar pa je pokrito s sredstvi Mi-

nistrstva za znanost in tehnologijo), potrebno opremo pa si bomo zaenkrat sposodili.

Ponovno se namreč srečujemo s poskusno proizvodnjo z direktnim povečevanjem iz laboratorijskega merila brez vmesnih stopenj.

Če bo kakovost na ravni pričakovane, prodaja pa na ravni obljubljenih, bo z nekaj dodatnimi stroški postopek moč usposobiti tudi za stalno.

Ko zaključujem tale članek, mi na

misel prihajajo besede mojega nekdanjega profesorja.

Njegov slogan je bil: „Oprimo se na naše lastne sile!“ Na to, v teh ne preveč rožnatih časih za tovarne titanovega dioksida mislimo tudi v OE Razvoj proizvodov in tehnologije ter sodelujočih PE in Službah in rezultati opisani v tem članku kažejo, da nam to tudi uspeva.

Želim si, da bi nam to uspelo tudi pri prodaji novih proizvodov.

Nikolaja Podgoršek Selič

Cinkarna na grafičnih sejmi

Nič novega ni, da je sodelovanje na sejmih ena pomembnejših funkcij tržnega komuniciranja. Osebni stik srečanja poslovnih partnerjev ne more zamenjati še tako moderna komunikacijska mreža posredovanja podatkov. Prav zato je sodelovanje cinkarniške grafične prodaje in proizvodnje na sejmih zelo pomembno.

GRAFIMA '96, Beograd

Razstveni prostor Cinkarne v Zagrebu

Na sejmu v Beogradu, nismo bili prisotni že pet let. Ta vakuum je spretno izkoristila naša konkurenca in prevzela velik del tržnega deleža. Zato je bilo naše sodelovanje še bolj upravičeno, predvsem pa tudi komercialno primerno. Predstavili smo se na manjšem samostojnem razstavnem prostoru. Presenetljiva in zadovoljiva je ugotovitev, da nas na tem tržišču še niso pozabili. Tako nas kljub fizični odsotnosti še vedno dobro poznajo. Dejstvo pa je, da je stanje v njihovih tiskarnah kritično, in da iščejo čim cenejše proizvode. Na trgu se pojavlja tudi vse več konkurenčnih firm, in sicer iz vsega sveta.

Glede na omenjeno, ugotavljamo, da je bilo naše sodelovanje na sejmu zelo primerno, saj smo lahko preverili naše možnosti za prodajo na tržišču t.i. Jugoslavije, ponovno smo se srečali z našimi bivšimi kupci, seznanili pa smo se tudi s konkurenco.

INTERGRAFIKA '96 je bila 14. mednarodna specializirana sejemska prireditev grafične industrije in industrije papirja.

INTERGRAFIKA je ena največjih in najuglednejših prireditev, tega programa, v tem delu Evrope.

Ob grafično-tiskarskem delu je bil predstavljen tudi sklop dejavnosti, ki se je v glavnem navezoval na informatiko, računalništvo ter strokovno založništvo knjig.

Mi smo želeli biti med vsemi razstavljalci opazni predvsem s svojim nastopom in tudi z izgledom razstavnega prostora. Glede na to, da je bila na seju prisotna takorekoč vsa svetovna konkurenca (direktno ali preko trgovcev), smo seveda tudi mi predstavljali kompletno paleto naših proizvodov. Primerjava z drugimi je zanimiva zaradi tega, ker pri nas izdelujemo pravzaprav vse proizvode, potrebne za tiskarstvo in to od tiskarskih plošč do preparatov, pomožnih sredstev in tiskarskih barv. Glede na to, da z našimi grafičnimi repromateriali dohajamo svetovno konkurenco, nismo posebno izpostavljali njihovo pomembnost, temveč Grafiko kot celoto in v tem okviru seveda komercialno pomembnost naših proizvodov.

Na razstavnem prostoru smo sodelovali tudi z našimi posredniki prodaje na hrvaškem, kar se je izkazalo za primerno.

Ker se tudi v svetu kaže trend izdelovanja takšnih repromaterialov, ki bi bili čim bolj ekološko primerni, smo tudi mi, s prospektnim materialom, predstavili naš nov ekološko primeren preparat.

V celoti gledano ugotavljamo, da je bil naš nastop na obeh sejmih primeren, poslovno uspešen, opremljenost in izgled razstavnih prostorov pa dovolj zanimiva za ugodno splošno oceno.

Tržna priprava

PE Veflon se je s svojimi izdelki predstavila na jesenskem sejmu gume in plastike v Sarajevu

SPOZNAJMO MALI KOLEKTIVČEK

Tam, kjer je znanje na zalogi

Včasih jim kdo reče prisovalci, prav gotovo so, če jim ni potrebno tudi kreirati, računati, meriti..., toda zagotovo so konstruktorji-tehnologi, ki opravljajo vse naročene naloge hitro, natančno in dobro. Znanje, ki so ga skupaj s sodelavci vložili v projekte, načrte, mape, je temelj vseh živečih strojnih naprav v proizvodnji Cinkarne. To priča tudi njihov skrbno urejen arhiv, v katerem smo našli celo načrt cokel, ki so jih včasih izdelovali v čevljarški delavnici.

Na obisku smo torej v Konstrukciji PE Vzdrževanja, prav na vrhu poslopja uprave te poslovne enote v velikem podolgovatem, z južne in severne strani, z dnevno svetlobo osvetljenem poslovnem prostoru. Šest risalnih desk, ob njih sta Janez Novak in Asif Sakič, dva računalnika pred katerima sedita Nuša Šarlah in Vlasta Koštomaj ter Vodja Konstrukcije Bojan Završnik, prav nič sproščen, morda zaradi intervjuja.

V sosednji sobi med ozkimi podolgovatimi predali, polnimi načrtov sedi še Miša Fajdiga. Vseh šest sodelavcev predstavlja majhen kolektivček, ki je sicer malo odmaknjen od vseh, pa vendar tako blizu, vedno navzoč, ko se kaj začne, spreminja, dograjuje ali konča.

Konstrukterji izdelujejo tehnično dokumentacijo za potrebe vzdrževanja, investicijskega vzdrževanja in investicij. Dokumentacija je večvrstna, v glavnem pa gre za izdelovanje načrtov, ki so potrebni za izvedbo naročil. Po besedah Bojana Završnika je pri tem delu potrebno zelo veliko dogovarjanj, preverjanj, dopolnjevanj s tehnologi iz tehnološke priprave pa tudi tehnologi v proizvodnji.

Da svoje konstruktorsko delo, ki je izredno raznoliko, dobro opravijo, morajo poznati vse veje strojniške stroke, pa tudi kemijo, gradbeništvo, elektro in drugo. Tako znanje si lahko pridobijo le z dolgoletno prakso, potrebna pa je tudi velika mera iznajdljivosti in kreativnosti, saj se ni lahko znajti v velikem labirintu cinkarniških strojev in naprav.

Njihov delovni prostor sicer krasi

šest risalnih desk, pa čeprav bi se od njih morali že zdavnaj posloviti.

Računalniški program Avtocad 12 omogoča hitrejšo in natančnejšo izdelavo načrtov, poleg tega lahko načrte v računalniku zlahka spreminjajo, dopolnjujejo, ali uporabijo že določene izdelane izračune ali delne načrte v novih načrtih.

Toda v letu 1992, 1993 in 1994 so imeli polne roke dela, to je bilo obdobje precejšnjega investiranja, in ni bilo časa za izobraževanje pri prehodu na delo z računalnikom. Nuša in Vesna, ki zdaj vseh osem ur na dan preživita ob raču-

kdo od njih doživi kakšen osebni pretres, tako, da mu pomagajo tudi pri reševanju osebnih težav.

Poleg glavne dejavnosti tega oddelka, konstruiranja, moramo omeniti tudi posebno delovno obveznost, ki posega že na področje zgodovinopisja. To je registriranje in arhiviranje načrtov. Samo po drugi svetovni vojni so registrirali preko 40 tisoč cinkarniških načrtov, prav toliko pa tudi načrtov zunanjih izvajalcev.

V njihovem arhivu je mogoče najti načrte iz leta 1878, pisane v gotici, načrte obratov, ki ne obstojajo več, take, ki so

Nuša, Asif, Janez, Vlasta, Miša in Bojan skupaj tvorijo mali kolektivček.

nalniku, pravita, da vse operacije in ukaze v tem programu osvojiš šele v letu dni.

Nujno potrebujejo nove računalnike, toda prej ni bilo časa, zdaj ni denarja zanje. Ko bodo prešli na delo z računalniki, bo tu pa tam risalna deska še vedno potrebna, ko bo na primer potrebno narisati načrt v standardnem merilu.

Njihov izdelek je dokument, na katerega so vselej ponosni, ko v obratu vidijo kako naprava, ki so jo skonstruirali, deluje. „Ta občutek je nadvse prijeten,“ pravijo Bojan, Janez in Asif, ki so največkrat na terenu in ki si ogledajo stvari pred konstruiranjem in po njem na licu mesta.

Ta kolektivček je ena redkih sredin, kjer imajo med sabo in do drugih pristen odnos. Vse si povedo in resnično si pomagajo. To dokazujejo takrat, ko

risani na posebnem papirju. Te vrste zgodovino že 17. leto piše Miša Fajdiga, ki ji razkrivanje cinkarniških preloznic ne dela nobenih težav.

Stara projektna dokumentacija je največkrat v oporo tistim, ki delajo novo in prav je, da jo imajo na enem mestu.

Vzdrževalci - konstruktorji doslej ostalim obratom še niso posebej zaračunavali svojih projektov, vendar je njihova cena strošek, ki se niža v primeru zmanjševanja naročil. Toda vzdrževanje in posodabljanje naprav je konstantno nujno potrebno, s tem pa tudi delo konstrukterjev, v nasprotnem primeru bi dolgoročno gledano lahko prišlo do velikih težav.

Mira Gorenšek

PREGLED UČINKOVITOSTI OKOLJSKE POLITIKE V SLOVENIJI

Zrak v Celju in vpliv Cinkarne

Ekonomski komisija za Evropo pri Organizaciji združenih narodov, oziroma njen Komite za okoljsko politiko, članica katerega je postala v začetku leta 1996 tudi Slovenija, je v novembru pričel pregledovati učinkovitost naše okoljske politike. Projekt je mednarodnega in državnega pomena za Slovenijo, kar je s svojim sklepom o izvajanju projekta potrdila tudi vlada. Pregled opravlja 14-članska misija strokovnjakov iz različnih držav zahodne in vzhodne Evrope po ustaljeni OECD metodologiji. Pregled bo v obliki knjižice preveden tudi v slovenščino spomladi 1997.

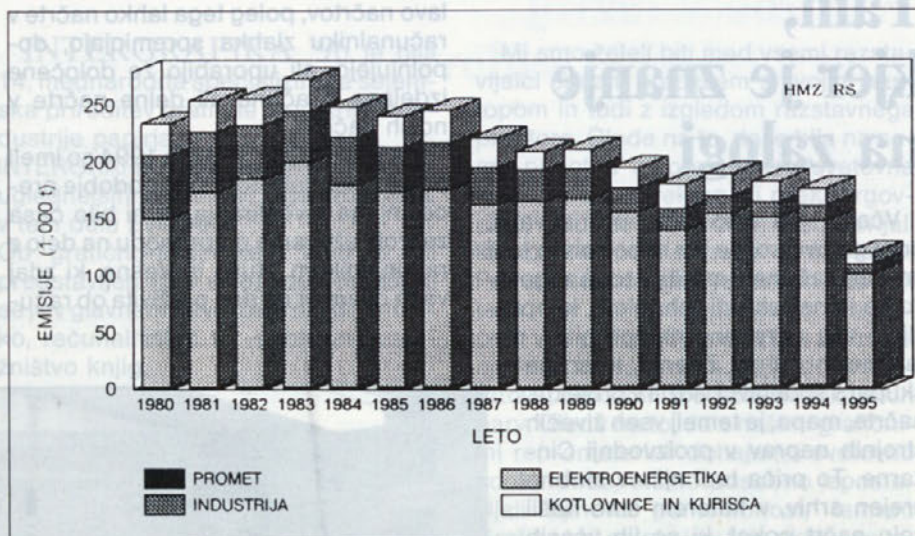
V letih 1987-1988 je Ekonomska komisija za Evropo OZN organizirala že podobno obravnavo področja uporabe in odstranjevanja odpadkov proizvajalcev titanovega dioksida in tudi sedaj smo sodelovali z misijo na tematskih delavnicah.

Pregled okoljskih problemov in udeležanje okoljske politike obsega 14 poglavij: zakonodajo, prostorsko planiranje, zrak, vode, odpadke, naravo, zdravje, ekonomiko gospodarstva, transport, kmetijstvo, industrijo, energetiko in mednarodno sodelovanje.

Cilj pregleda je sežet prikaz statističnih podatkov. Na okoljskem področju statistični kazalci sicer ne merijo neposredno vplivov gospodarske oziroma ekonomske rasti na človeka. Se pa ta vpliv izraža na spremembah v okolju kot npr. emisije v zrak, vodo, zemljo, njihovo stopnjo onesnaženosti in ne nazadnje na zaloge naravnih virov. Statistika okolja se neposredno uporablja za izdelavo strategij in nacionalnih programov, za sprejemanje političnih odločitev kot tudi za sprotno odločanje vlade in gospodarskih dejavnikov.

Istočasno pregled služi za merila približevanja gospodarski in denarni uniji Evrope in za dodeljevanja sredstev. Pregledu se v Sloveniji kot tudi drugod po svetu ni možno več izogniti.

Uradna statistika s svojo vlogo nepristranskega, objektivnega, verodostojnega in zanesljivega ozadja za jav-

Emisija SO₂ v Sloveniji, 1980 - 1995

no razpravljanje pa misiji ne zadostuje. Zato vabi k sodelovanju neposredne predstavnike podjetij, Gospodarske zbornice, znanstvenih institucij in celo nevladnih organizacij. S tem se izogne običajno tudi krivičnemu izreku stopnjevanja: „laž, večja ali velika laž, statistika“!

Ob tej priliki smo imeli možnost vpregleda tudi, v za mesto Celje, občutljivo področje onesnaževanja zraka, ki ga je za leto 1995 pripravil Hidrometeorološki zavod (HMZ), kar je zanimivo tudi za bralce Cinkarnarja.

Poročilo HMZ ugotavlja, da smo lani v Sloveniji obremenili zrak z emisijo 119.301 t žveplovega dioksida (SO₂) ali 60,0 kg SO₂ na prebivalca. Na grafikonu je prikaz emisije SO₂ v Sloveniji v letih 1980-1995 s pripadajočimi deleži iz elektroenergetike (100.335 t), kotlovnice za ogrevanje in malih kurišč (9.258 t), industrije (8.276 t) in prometa (1.433 t). V oklepajih so vrednosti za leto 1995.

Veliki industrijski viri so k temu doprinesli naslednje emisije SO₂: PAPIR videm 3.052,4 t VITACEL Krško 1.381 t, RAFINERIJA Lendava 499 t, **CINKARNA CELJE 455,1 t**, TALUM Kidričevo 348,6 t itd.

V Cinkarni smo glede na leto 1994 zmanjšali emisijo SO₂ za 40 % zaradi

pričetka obratovanja Sulfacid razžvepljevalne naprave, manjših energetskih potreb in manjše vsebnosti žvepla v porabljenem mazutu.

Podatki za onesnaženost zraka v Celju pa povedo, da smo lani imeli samo 8 dni preseženo 24-urno mejno emisijsko koncentracijo, ki znaša 125 µg SO₂/m³ in to januarja 4, februarja 1 in decembra 3 dni, vendar kritične emisijske koncentracije, ki pa znaša 250 µg SO₂/m³, nismo v nobenem primeru presegli. Najvišja dnevna koncentracija je januarja znašala 237 µg SO₂/m³.

Vendar se Celje v razvrstitvi krajev po povprečnih koncentracijah SO₂ v letu 1995, z merilnim mestom Teharje uvršča na 3. mesto (39 µg SO₂/m³), takoj za Trbovljami in Hrastnikom in z merilnim mestom Center na 6. mesto (36 µg SO₂/m³), za Zagorjem in Laškimi. Cinkarna pa se s svojimi izvori nahaja med obema merilnima mestoma.

To pomeni, da v Celju učinkovitost okoljske politike ne zajema vseh onesnaževalcev. Lahko pa to tudi pomeni, da zaradi geografskih in klimatskih danosti celjske kotline (brezvetrje in temperaturne inverzije) ter „uvoza SO₂“ in druge onesnaženosti iz sosednjih področij, Celje nikoli ne bo imelo čistega zraka.

Dani Podpečan

Voščilo

Vsem cinkarnarjem in njihovim svojcem, še posebej pa članom, želimo srečno in uspešno novo leto 1997!

*Neodvisni sindikat
Cinkarne Celje*

SVOBODNI SINDIKAT

Prihodnost je v rokah vodstva

Nedavno se je pripetil dogodek, ki pomenljivo govori o sedanjih in morda tudi o prihodnjih težavah v odnosih med menedžmentom in zaposlenimi, med delodajalskimi organizacijami in sindikati. Govorimo o odpovedi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Naše vodstvo je napovedalo, da od Podjetniške pogodbe ne bo odstopilo. O tem smo vprašali za mnenje predsednika svobodnega sindikata Marina Žagarja in hkrati izkoristili priložnost tudi za nekaj drugih vprašanj.

Tudi to je način, s katerim sindikati poskušajo ohraniti pravice delavcem

1 S katerimi aktivnostmi se je v pretežni meri ukvarjal sindikat v letu 1996?

Delo sindikata postaja iz dneva v dan težje. To, kar so evropski in ameriški sindikati ustvarjali desetletja, mora naš sindikat opraviti v zelo kratkem času. Ob tem so nam naprtli še kup problemov v zvezi z lastninjenjem in spremembo družbenega reda, kar je bilo prej omenjenim sindikatom prihranjeno. Nahajamo se v položaju, ko se moramo sindikati pogajati z „delodajalci“ (ki to dejansko niso), ampak so se kar čez noč prelevili iz direktorjev v delodajalce. V letošnjem letu se je naš sindikat ob vsakodnevnih problemih, ki nas ves čas spremljajo, ukvarjal predvsem z lastninjenjem, kjer smo se preko Komisije za lastninjenje, aktivno vključili s pripombami na Statut delniške družbe CC. Žal je Komisija, ki jo sestavljajo naši sodelavci, vse naše predloge zavrnila. Zato je Svobodni sindikat Cinkarne Celje povabil k sodelovanju predstavnike Zveze svobodnih sindikatov. Organizirali smo pogajanja z vodstvom Cinkarne Celje in na teh pogajanjih smo dosegli, da je bila večina naših predlogov tudi sprejeta.

Ves čas smo spremljali naše plače. Ob sprejemu Socialnega sporazuma smo opazili, da prihaja pri izračunih od določenih nepravilnosti. Skupaj z našo zunanjo sodelavko za finance smo posredovali pri vodstvu in dosegli, da so se te nepravilnosti odpravile. „Bitka“ za regres je stekla že takoj po novem letu in se je tudi uspešno končala, saj je bil regres izplačan že v prvi polovici leta.

Skrbeli smo tudi za informiranje članstva preko svojega glasila. Doživeli smo tudi ognjeni krst stavke ob

odpovedi Splošne in panožne kolektivne pogodbe. S tem smo delavci dokazali, da smo se kljub nekaterim pomislekom pripravljeno boriti za svoje pravice. Tako smo našim pogajalcem dali odločno podporo pri pogajanjih z delodajalci za Splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo in Panožno kolektivno pogodbo.

2 Kopja gospodarske politike se lomijo na odpovedi splošne kolektivne pogodbe. Kakšen razplet predvidevate in kako bo to vplivalo na vašo pogajalsko pozicijo v podjetju?

Na žalost se kopja vse politike, ne samo gospodarske, lomijo na naših hrbtih. Značilnost Slovenije in slovenskega gospodarstva je, da management išče izgovor za nekonkurenčnost našega gospodarstva v previsokih stroških dela. Resnica pa leži nekje drugje, verjetno njim tako blizu, da je niso v stanju videti. Kako je mogoče, da avstrijski gospodarstveniki, ki so člani Evropske skupnosti, razmišljajo o tem, da bi prenesli velik del industrije na slovenska tla, kjer je vrednost stroškov za šestdeset odstotkov nižja kot v Avstriji in bi na ta način postali konkurenčni Evropi? Upravičeno se sprašujemo, zakaj tarnanje naših managerjev. Medtem, ko v svetu spoznavajo, da je edina pot za obstoj, povezovanje v večje, skupne oblike, ki lahko enotno nastopajo na svetovnem trgu, pri nas vlada zmotno mišljenje, da lahko preživijo čim manjša podjetja. Ali pa to mišljenje ni zmotno, temveč ga je rodilo le koristolubje in želja posameznika, da bi prigrabil čimveč imetja, pri tem pa mu ni mar, kakšne žrtve bo plačalo delavstvo. Pri razpletu pogajanj za Splošno kolektivno pogodbo ne moremo napovedati izhoda. Naša naloga je,

da se z vsemi sredstvi sindikalnega boja borimo za ohranitev pravic. V razgovoru z vodstvom podjetja nam je vodstvo dalo vedeti, da ne mislijo odstopiti od sedaj veljavne Podjetniške kolektivne pogodbe. Upam, da nam bo v podjetju uspelo ohraniti doseženo raven.

3 Videti je, da si kot predsednik svobodnega Sindikata Cinkarne predno Cinkarna postane delniška družba, krepite pogajalsko moč tudi s pomočjo pridobitve še dveh funkcij: predsednika sveta delavcev in člana začasnega nadzornega sveta. Kako vidite združljivost teh treh funkcij?

V času lastninjenja in nove družbene ureditve je sindikat ostal edina in osamljena organizirana oblika delovanja, ki je bila pripravljena kljub neštetim težavam pomagati delavcem, ko jih je družba pustila na cedilu. Sprašujem se, kdo sploh bi, če sploh bi, organiziral svet delavcev v Cinkarni, če tega nebi storil sindikat. Svet delavcev je nadgradnja sindikata. Povsod v svetu so si sindikati izborili svete delavcev (to je višja oblika sindikalizma), da bi lahko preko njih bolj tvorno sodelovali pri opravljanju podjetij. Vse to nam je bilo vodilo in napotilo, da bo sindikat ob pomoči drugih članov sveta delavcev dosegel čim več za izboljšanje položaja zaposlenih. Nepojmljivo bi bilo, da bi svet delavcev in sindikat stala vsak na svojem bregu, čemur smo priča v mnogih slovenskih podjetjih. Krepitev pogajalske moči na strani sindikata je nujno potrebna za vse nas.

4 Svet delavcev je imel že pet rednih sej. Kaj ste obravnavali?

Svet delavcev še pravno formalno ne deluje. Delovati bo pričel ob pridobitvi drugega soglasja. Na dosedanjih sejah smo obravnavali le Poslovnik sveta delavcev, da bomo v danem trenutku lahko pričeli z delom.

5 Kakšne so vaše napovedi položaja delavcev v podjetju v letu 1997 glede na trenutne razmere in katerim aktivnostim bo treba posvetiti več pozornosti?

Napoved za prihodnje leto ne leži v rokah sindikata, ampak v rokah in glavah vodilnih v Cinkarni Celje. Na njih je odgovornost, ki so jo prevzeli ob sprejemu teh odgovornih funkcij. Naloga sindikata pa je, da poskrbi za izboljšanje nivoja dela in življenja zaposlenih.

Ob koncu bi zaželel vsem zaposlenim v Cinkarni vesel Božič in srečno novo leto, da se nam izpolnijo sindikalna prizadevanja, ker takrat bo leto, ki prihaja res dobro za vse nas.

Marin Žagar

Za boljše medsebojno razumevanje

Večino svojih pogledov, misli in mnenj izgovorimo, zato je pomembno kako nas bodo naši poslušalci razumeli. Vsakdo bi zaradi boljšega sporazumevanja moral vsaj malce poznati pravila govornišтва. Za izboljšanje vašega govornišтва vam ponujamo nekaj osnovnih pravil.

Jezerik

GOVORNIŠTVO

Govornišтво ali retorika je spretnost, ki so jo visoko cenili že v antiki. Še danes veljajo skoraj vsa pravila, ki so jih v zvezi z govorništvom postavili že takrat. V starem Rimu je tako na primer imel senator celo sužnja, ki mu je dal ton, v katerem je potem začel govoriti. So ljudje, ki jim je spretnost govornišтва nekako prirojena, toda tudi ti se morajo retorike naučiti, le da jim to uspe hitreje kakor drugim ljudem. In to velja za vse od univerzitetnih profesorjev do osnovnošolskih učiteljev, od politikov do znanstvenikov, od ekonomistov do inženirjev. Ker tudi marsikdo od nas včasih potrebuje znanje retorike, in ker večina ponavadi nima pri roki kak-

šnega sužnja za pomoč, bom tokrat navedel nekaj osnovnih pravil po katerih se je dobro ravnati, kadar se znajdemo v vlogi govorca, predavatelja ipd.:

1. Pomembno se je odločiti ali bomo govor brali ali bomo imeli oporne točke ali pa se ga bomo naučili na pamet. Najpomembnejše je, da imamo oporne točke, in da prosto govorimo, ker je tak govor najučinkovitejši. Oporne točke naj bodo na formatu A5, ker je to najmanj moteče (glede na preglednost, lažje držimo v roki ipd.). Najslabše je, če se govor naučimo na pamet, saj se je teže zbrati, če imamo tremo, lahko izgubimo „rdečo nit“ ipd.

2. Kaj storiti, če se nam med govorom zatakne?

Za trenutek je potrebno počakati, se nekoliko zbrati in potem nadaljevati. Če tudi potem ne najdemo „rdeče niti“, začnemo ponavljati - skoraj 100 % lahko nadaljujemo. Sicer lahko najdemo tudi kakšno „mašilo“ (npr. kaj vprašamo publiko ipd.). Pomembno je le, da ne nehamo govoriti - to je najslabše.

3. Lahko se zgodi, da nas zagrabi krč v grlu. V takšnem primeru ne smemo govoriti naprej, ker s tem grlo še bolj obremenjujemo. Zato je potrebno za trenutek umolkniti, mišice se sprostijo in tako zopet lahko nadaljujemo.

4. Ena od napak je, da začnemo govoriti s premalo zaloge zraka. Zraka naj bo dovolj, da lahko pridemo do konca.

5. Pomembna je živa dikcija. Teoretiki

pravijo, da je za govornika pomembno, da nekoliko bolj živo artikulira kot sicer. Potreben je tudi čvrst izgovor.

6. Napaka je, da ljudje preveč hitijo in zaradi naglice ne obvladujejo govora. V govornem nizu so povedi členjene na posamezne dele. Kdor hiti, ne upošteva pavz, lahko tudi kaj preskoči, koncentracija popusti, pričnemo se motiti ipd.

7. Kadar govorimo o stvarnih podatkih, predmetnosti, ne smemo zahajati v postranskosti, nepomembnosti. Pri npr. podatkih o poslovnem uspehu delujejo metafore smešno.

8. Večinoma so govorniki premalo seznanjeni z elementi stavčne fonetike. Zato je potrebno obvladati pravorečno obdelavo akcentuacije (pravilno poudarjanje besed in povednih enot). Pomembna je tudi stavčna intonacija. To je dviganje ali padanje glasu proti koncu povedi. Nadalje je potrebno paziti na jakost izgovorjave, na ritem, tempo (hiter, počasen), na barvanje glasu ipd.

9. Do dobrega govora nam pomaga le vaja. Še zdaleč ni dovolj samo teorija.

10. Ne nazadnje je pomembna tudi pravilna nastavitve mikrofona, obnašanje in seveda tudi primerna obleka.

Ko bodoči govornik prične razmišljati o navedenih točkah se lahko počasi in z nekaj priročniki pri roki, prične pripravljati na to, da bo izvedel kolikor toliko dobro svoj prvi seminar, referat ali politični govor.

Zoran PEVEC

Kadrovske novice

IZSTOPI

September:

Josip Bukvič in Dragutin Gašparič (kislinarja v Metalurgiji) ter Aleš Sevšek (delavec v TiO₂).

Oktober:

Zaradi poteka delovnega dovoljenja so podjetje zapustili: Mladen Ferčec, Andrejka Fruk, Vlado Fruk, Stjepan Fruk Dragutin Fruk, Josip Krajnčec, Željko Medvedec, Rudolf Mirt, Damir Podhraški, Željko Pavič, Marjan Pavič, Branko Pernjek, Marjan Petrovič, Milan Pavič, Boštjan Selič, Dragutin Smiljanec, Marjan Smiljanec, Dragutin Šivak, Mirko Topolovec, Vlado Topolovec, Petar Vlahovič, Viktor Topolovec, Josip Vuzem in Stjepan Topolovec. Sporazumno pa je izstopil Branko Pevec.

VSTOPI

V septembru in oktobru ni bilo vstopov. V novembru smo v Vzdrževanje sprejeli pripravnika Matjaža Preložnika.

PREMESTITVE

Nira Ejub je iz splošne službe premeščen v Titanov dioksid. Martin Babič je iz Titanovega dioksida premeščen v Energetiko, iz Titanovega dioksida so v Metalurgijo premeščeni: Branko Bodiroža, Borislav Zubič, Mustafa Halili in Viktor Mlakar. Boris Bobnar pa je premeščen iz Vzdrževanja v Kemijo Celje. Franc Bukšek je premeščen iz Metalurgije v Službo kakovosti.

JUBILEJI

Jubilejna leta delovne dobe so v septembru, oktobru in novembru dosegli:

30 let - Janez Bedenik, Janez Petrovič, Slobodan Pavričević, Mladen Jazbec.

20 let - Milena Damjanič, Jovanka Kimižkič, Nevenka Berk, Stanko Svenšek, Alenka Pregelj, Ramo Glamočič, Dragutin Šivak, Dragan Dragojmirovič, Ivan Majcen, Cvetko Gavrilovič, Vojimir Guček, Ilija Čokara, Dragutin Ungurjanovič, Janko Gašparič, Koviljka Marjanovič.

10 let - Silvo Povale, Svetozar Pustoslemšek, Ivan Bračko, Ivan Koželnik, Sa-

ša Šalamun, Nineta Majcen, Zvonko Puštivšek, Jože Cvelfer, Darinka Zajšek, Aleš Stevanovič, Borut Pečar, Alojz Dečman, Evgen Zgoznic, Dušanka Košir.

ZVESTI CINKARNI

Kar 35 sodelavcev je letos doseglo 25 let cinkarniške delovne zvestobe, to so:

Radovan Bizjak, Alojz Drečnik, Božo Gajšek, Jože Glojnarič, Tomo Gorenšek, Sreto Ikanovič, Marija Jevšinek, Franc Jus, Marjan Kačičnik, Štefanija Knez, Marjan Kolar, Franc Korez, Bernard Kozovinc, Slavica Kramer, Alojz Ojsteršek, Magda Oprešnik, Anton Orel, Miroslav Poklšek, Milovan Prelič, Erika Potočnik, Srečko Pukmajster, Karel Robič, Ivan Salmister, Vida Fendre, Edvard Jus, Zlatka Šolman, Marko Suša, Marija Škorjanc, Vid Šprajc, Liljana Tukarič, Marko Tukarič, Damjan Ulaga, Leopold Urbanc, Janko Vajdl, Peter Vodovnik.

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

POMEMBEN DOGODEK

Zoranova knjiga pesmi

Prav ponosni smo bili Cinkarnarji, ki smo se na povabilo našega sodelavca srečali v Levstikovi sobi Osrednje knjižnice v Celju. Zoran Pevec se je nam in ostalim prijateljem predstavil s prvo pesniško zbirko - prvencem Zapisi pozabljenih.

V teh časih najbrž ni lahko najti založbo za izdajo knjige?

Imel sem srečo. Našel sem novo majhno založbo Društvo za revitalizacijo literature v Ljubljani, ki jo vodi Borut Dolenc.

Že dolgo te poznamo tudi kot pesnika. Kateri so še tvoji večji uspehi?

Moje pesmi objavljajo v domala vseh literarnih revijah pri nas (Nova revija, Sodobnost, Literatura, Dialogi).

Je to tvoj vrhunec?

Ne. Ko začneš, ne moreš kar nehati. Že spet se je nabralo pesmi za novo zbirko.

Starša sta bila tudi cinkarnarja. Pa ne zato. Ampak odkod takšen talent?

Po očetu sem podedoval melanholijo, mama pa je veliko brala. Žena mi kot biologinja daje veliko vspodbude.

Od kod motivi?

Nič stalnega nimam. Izhajam iz sledi, neke vrste človeškega spomina. Toda, ne gre za navadno sled, gre za sled, ki išče razliko med bitjo in bistvom biti. Vedno dosti razmišljam.

Kako si začel?

Mislím, da v srednji šoli. Vse, kar je bilo prej, je bilo neresno gledanje v polno luno. Ko pa začneš obvladovati teorijo poezije, postane zaresno, tako je, kot da si se naučil pisati. Za pesnikovanje je potreben navdih, ki ga pridobim v domači in tuji literaturi ter življenju, ki ga živim.

Tugo Zaletel, ki je napisal poslanico k tvoji knjigi piše, da si vrhovodec. Zakaj?

Na to vprašanje je Tugo odgovoril sam. Mojo poezijo odlikuje trdnost. Tako pravi: "Pesnik niti v enem verzu ne zabrede v mlakužo resigniranega ugibanja in četudi je že po naravi vrhovodec, se giblje povsem zanesljivo."

Kje krepíš svojega duha?

V Celju ža ni nič takega, zato hodim v Ljubljano na literarna srečanja pesnikov, kjer si izmenjavamo poglede zlasti v filozofiji, ki je v pesništvu zelo pomembna, ker le s poznavanjem filozofije dobiš pravičen pogled na svet.

Naj sledi nadaljevanje!

Mira Gorenšek

MODROST

Treba je priznati, da bi večina vprašanj ostala brez odgovora, če ne bi bilo modrecev. A, vendar je tudi res, da mnoga besedovanja, ne povedo prav ničesar. Kako se torej znajti v tej kolobociji resnice in laži, pretvarjanja in ugotavljanja. Morda bi bilo veliko lažje, ko bi spregovoril Bog - z veliko začetnico seveda. A zelo verjetno je tudi, da vzvišeni ni vsemogočen in razen tega, kaj storiti z nevernimi.

Navsezadnje preostane le, da se žrebe divje oslice prelevi v človeka.

Zoran Pevec
iz zbirke Zapisi pozabljenih

Zoran s cinkarniškim prijateljicami in prijatelji

Razstave

V glavni jedilnici so po polletnem mrtvilo to jesen pritegnile tri razstave. V oktobru je razstavljal likovna dela Tone Mohar, ki smo v Cinkarnarju že spoznali. Novembra pa je na ogled postavil svoje pretežno motive neokrnjenih virštanjskih goric slikar Vlado Geršak iz Celja. Na Kozjanskem je namreč odraščal, zato slika idilični svet Obsotelja in cvetna ti-

hožitja. Sodeč po tem, koliko se je govorilo o njegovih slikah, je dopadljiv večini ljudi. Kritiki pravijo, da je v njegovih slikah čutiti domačnost, veselje, preprostost.

Najbolj pa je navdušila razstava karikaturne našega sodelavca Hraneta Kociča, ki je poskušal v karikaturi upodobiti večino vodilnih Cinkarne. Pravzaprav je eko-

nomist iz Marketinga, doma iz Šempetra, po svojem ustvarjanju bolj slikar. Slika na platno, najpogosteje pa na les. Poleg slikarstva mu veselje omogočata še dva konjička: mineralogija in vrtnarjeje. Vse naštetega ga navdušuje in mu daje navdih. Takole pravi: „veliki so posegi v naravo, pohitimo, čim večkrat jo naslikajmo, za spomin bodočim rodovom“.

Mira Gorenšek
Foto: Zlatko Šentjuro

Pogovori ob slovesu

Avgust Krofl iz Tratne pri Grobelnem in rojen leta 1940 se je v Cinkarni zaposlil pred dvaintridesetimi leti. Pred tem je delal v gradbenem podjetju in Železarni. Že v otroštvu je izgubil očeta, zato je moral poprijeti za vsako delo, za učenje pa tedaj ni bilo časa. Vso delovno dobo v Cinkarni je delal v obratu modrega bakra v Kemiji in bil sprva skupinovodja, nato pa izmenovodja.

Spominja se še konjske vprege v začetku šestdesetih, ko o viličarjih ni bilo niti sledu. Delo je z desetletji postajalo fizično lažje, umsko pa težje, vendar je po besedah Avgusta Krofla vsako delo lepo, če ga rad opravljaš in če si navajen delati.

Franc Straže, rojen leta 1939 se je v Cinkarni zaposlil šele pred devetimi leti, saj je pred tem služboval v Lik Savinji in doživel težave prvega stečaja v Sloveniji in prve tehnološke viške.

Pred občino so demonstrirali, pa ni pomagalo. Plače je bilo komaj za preživetje. Potem se mu je nasmehnila sreča in zalegla je lepa beseda dobrega sosedu. Delal je v štirih izmenah, vse težje je delal ponoči, zato se je predčasno upokojil.

Svoje življenje bo preživel mirneje, v krogu svojih najdražjih, na domačiji, vikendu in med trsi. Sodelavcem želi, da bi dobro delali še naprej in imeli boljše plače.

Janko Kovačič, rojen leta 1941 se je redno upokojil oktobra. V Cinkarno se je leta 1957 najprej prišel učiti. Potem je odslužil vojaški rok. Delati je začel v elektrodavnici, kot električar. Leta 1974 je ob delu dokončal delovodsko šolo, še istega leta pa dobil novo delo v tehnični nabavi, kjer je za potrebe vzdrževanja in transporta nabavljal elektromaterial. Tam je delal polnih dvaindvajset let. „V tem času sem prevozil najmanj milijon kilometrov in uničil najmanj šest avtomobilov“.

Janko rad dela, je zgovoren, vedno je poln energije, dobre volje, hiter in ustrežljiv. Takšnega poznamo sodelavci in cinkarniški poslovni partnerji, ki ga bodo gotovo pogrešali.

Rad je delal z ljudmi in prav to bo najbolj tudi sam pogrešal, želi pa vsem vse dobro.

Rad pa ima tudi vinogradništvo, kateremu razdaja skoraj ves prosti čas.

Stanko Leskovar, rojen leta 1941 se je v Cinkarni zaposlil leta 1965. Prvih pet let je delal v topilnici, nato pa petnajst let v plinarni in generatorjih. To so bili zanj trdi časi, saj se je sprva vozil iz Žetal in nato moral sredi noči od doma. Doživel je konec obratovanja najprej topilnice, nato še generatorjev. Postal je tudi invalid, zato je bil leta 1984 pre-

meščen v splošno službo na delo kopalničarja.

Že v šestdesetih letih si je na Grobelnem ustvaril manjšo kmetijo, kjer bo kmetoval in imel več časa zase. Ob upokojitvi sodelavcem želi vso srečo.

Hermina Strašek, rojena leta 1944 se je redno upokojila. V Cinkarni se je zaposlila leta 1968, njena delovna doba pa je bila pravzaprav sestavljena iz dveh delov, prvih nekaj let v Kmetijskem kombinatu v Slovenskih Konjicah in nato 28 let v skupnih službah cinkarniške poslovne enote Grafika. Ker je bila z vsemi nadvse prijazna, se je med sodelavci vedno dobro počutila, zanjo so bili, kot pravi, dobri medsebojni odnosi na prvem mestu.

Na naše vprašanje, kaj bo počela kot upokojenka, je povedala: „Vsak član družine zdaj od mene nekaj pričakuje in ne bom jih razočarala. Šivala bom, pletla, se bolj posvetila vsakemu družinskemu članu, zlasti pa bolni tašči, ne bom pa pozabila nase in bom skrbela za lastno kondicijo.“ Nadvse rada se bo spominjala sodelavcev, katerim želi uspehov in zdravja, zahvaljuje pa se jim tudi za darilo.

M. G.

SEDMO SREČANJE
UPOKOJENCEV

Neprekinjena povezanost s podjetjem

Naše podjetje se lahko pohvali z največjim številom upokojencev v celjski občini. Število je letos naraslo na 850. Vsi so bili povabljeni na srečanje, ki smo ga v naši jedilnici organizirali v dveh dneh. Prvi dan je prišlo na zabavo največ, kar 237 upokojencev, zlasti iz proizvodnje in Energetike, drugi dan pa 150 iz skupnih služb, Transporta, Grafike in obeh Kemij.

Udeležence sta najprej pozdravila Mira Gorenšek, ki je skrbela za organizacijo in Vilibald Raznožnik, pomočnik generalnega direktorja. Oba sta upokojencem voščila srečno novo leto. Gosod Raznožnik jim je najprej čestital, da so prišli v parlament, nato pa jim je orisal kako v podjetju delamo. Povedal je, da smo v letu 1996 veliko investirali, nato pa začeli štediti.

Opozoril je, da je že lani v pozdravnem govoru napovedal nekaj suhih let, in ta leta sedaj živimo, letos pa je napovedal izboljšanje v letu 1998. Povedal je tudi nekaj besed o lastninjenju in dejal, da je pridobitev drugega soglasja za nas le še formalnost. Napovedal je, da bo prva skupščina delničarjev po zaključnem računu 1996, to je na pomlad leta 1997. Na koncu jim je v imenu vodstva zaželel prijetne praznike.

Kramljanja kar ni hotelo biti konec.

Sladka darilca za vztrajno stiskanje pomaranč.

Miklavž opravlja svoje poslanstvo

Kosilo je bilo, sodeč po številnih pohvalah, zelo dobro, nato pa so nekateri zaplesali. Igral je ansambel Duo - Rok in Dejan. Glasba je bila tišja kot pretekla leta, pa tudi bolj umirjena. Vendar pa jim je dal vetra Miklavž, ki je na prizorišče prišel s tamkaj izbranim ministrantom. Miklavž je v svojem govoru razkril vse politične in

Ko so odplesali labodji ples.

verske misli in dejanja slovencev, nato pa sta z ministrantom razdelila hostije. Smejali smo se tudi pomarančnemu plesu, pa labodom, ki so se okrašeni s koravdami, rutami in uhani zvijali, da bi jim bili čim bolj podobni. Nagrade so bile sladke - čokoladni bonbončki, prav na koncu pa se je od ene izmed miz slišalo zborovsko

petje.

Upokojenci so bili srečni, zahvaljevali so se organizatorjem in želeli, da bi se srečali tudi prihodnje leto.

Mira Gorenšek,
Foto: Zlatko Šentjunc

NOVICE Z REKREACIJE

TELOVADBA NA POSEBNI ŠOLI

Paralela '96

Za nami je še ena uspešna sezona delovanja teniškega kluba Cinkarne. Značilnost letošnje sezone je bilo dokaj neugodno vreme, ki je članom onemogočalo dobro rekreacijo. Zelo smo zadovoljni, da smo uspeli vključiti in navdušiti za to zvrst rekreacije precej novih članov, ki so se svojih prvih zamahov in privlačnosti te igre preizkusili na našem igrišču. Upamo, da bodo tako zavzeto nadaljevali tudi v prihodnje in pri tem jim želimo veliko užitek.

V letošnji sezoni je prišlo do kadrovske spremembe pri skrbniku. Zaradi zdravstvenih razlogov smo se morali posloviti od našega marljivega oskrbnika g. Ivana Rabuzina. Hvala Ivan za vse in želimo ti še veliko zlasti zdravih let, pa še kakšno snidenje.

Kot je to v navadi smo tudi letos ob zaključku sezone organizirali klubsko prvenstvo za člane in članice. Prijavilo se je 16 članov in 5 članic.

Rezultati:

Pri članih je prvo mesto osvojil Grega Špacapan, sledijo Ivan Tominc (naš novi neutrudni oskrbnik), Bojan Mesa-rec, Brane Žagar, Emil Zupanc, Franc Smeh, Aleš Kopač, Mitja Jazbec itd. Pri članicah smo pogrešali enega izmed kandidatov za sam vrh Mladena Jazbeca, ki zaradi poškodbe ni sodeloval.

Pri članicah je vrstni red naslednji: Poldka Prelog, Anita Hudohmet, Darja Gaber, Lidija Žager, Simona Kuzma. Vsem članom in članicam želimo v letu 1997 veliko športnega užitka.

Franc Smeh

Duševne koristi športne rekreacije

Če hočemo imeti od telesne dejavnosti, športa, tudi kakšno duševno korist, moramo poskrbeti za to, **da dobijo možgani dovolj kisika**, čim več kisika. Možgani namreč porabijo za svoje delo izjemno veliko kisika - kar 20% vsega kisika, ki ga vdihnemo - čeprav tehtajo komaj 2% naše teže. Telo moramo naučiti, da bo znalo vdihavati in porabljati čim več kisika. **Pri tem najbolje pomaga telesno gibanje.** Z njim dosežemo, da srce hitreje utripa in v enem utripu požene več krvi po telesu. Ob telesnem gibanju hitreje dihamo, zato se več krvi v pljučih napolni s kisikom. Kri, polna kisika, hitreje teče po telesu in hitreje oddaja kisik vsemu telesu.

Takole izgleda na cinkarniški rekreaciji ob sredah popoldan, ko fantje igrajo košarko. Dekleta pa imajo raje odbojko.

Če na ta način zadovoljimo potrebe telesa po kisiku, potem rečemo, da smo se **aerobno telesno gibalni**. To pomeni - **ob navzočnosti kisika**.

Aerobno gibanje je predvsem **lahkotno, dolgotrajno in vztrajno gibanje**. Drugače kot **anaerobno gibanje**, pri katerem se mora potrebna energija tvoriti **brez kisika**. Tako gibanje je **intenzivno, močno in kratkotrajno**, na primer, zelo hiter tek, dviganje uteži in podobno.

To moramo vedeti, zato ker pra aerobno gibanje prinaša telesne in duševne koristi. Z aerobnostjo se večja telesna zmogljivost, tudi v zrelih letih in letih staranja. Za lažje razumevanje naj naštejemo nekaj aerobnih športov: **lahkoten tek, smučarski tek ali vsaj sprehajanje na smučeh, živahna ali planinska hoja, plavanje, kolesarjenje, veslanje** in seveda športi, ki so izpeljani iz njih - hodišne in tekalne igre. Če hočemo, da bo učinek naštetih telesnih dejavnosti ugoden za našo duševnost, potem velja **pravilo: zmernost, rednost in vztrajnost**. Dodal bi morda še - **uživanje pri vadbi**. Torej: vadimo, a brez mučenja.

Stres je del nasega vsakdanjika. Brez stresa se dandanes, na žalost, ne da več živeti. Res pa je tudi, da stres lahko **povzroči okvare organizma**, predvsem duševnosti.

Ali si v bojevanju s stresom lahko pomagamo s športno rekreacijo?

Prej moramo povedati še tole: **pri človeku se „duševno“ preliva v „telesno“ in obratno**. Telo in duša sta tesno poveza-

na, na kar pozabljamo. **In kaj vse je lahko stres?** Stres je na primer način, kako živimo dandanes. Zjutraj hitimo v službo. Še prej ali mimogrede na hitro spravimo otroke v vrtec ali šolo. V službi je ves dan polno dogodkov, zaradi katerih se razburjamo. Pa dodatne obveznosti, skrb za prehrano, domača opravila, otroci, plače in tako naprej. Stalen stres hudo negativno vpliva na srčnožilni sistem in prav okvare srčno-žilnega sistema so na prvem mestu med vzroki smrti. Če je stres prehud ali če predolgo traja, vpliva na napetost mišičja. Če te napetosti ne znamo ali ne moremo razbremeniti, povzroča to tudi čustveno napetost, občutek neugodja.

Dr. Slavko Zihel s Centra za mentalno zdravje v Ljubljani na prej zastavljeno vprašanje o stresu in športni rekreaciji odgovarja takole:

„Stres in posledično napetost lahko zelo dobro odpravljamo s športno rekreacijo. Na primer s tekom. Lahkoten tek, brez pretiravanja, vendar reden trikrat na teden - **vas bo sprostil, zbližal s samim seboj** in vam dal voljo za manj ihtavo, a bolj sproščeno reševanje vsakdanjih težav. Tako pa že lahko postanete bolj odporni proti vsakdanjemu stresu. Tek, seveda pa ne edinole tek, namreč sprošča celotno telo. Sproščeno telo sprošča čustveno napetost. Poskusite si torej s sproščenim, lahkotnim in dolgotrajnim tekem priteči več zdravja“.

Stane Urek

Popotovanje iz Litije do Čateža

Letos je bil organiziran jubilejni 10. množični pohod po Levstikovi poti. Tudi naša sekcija se ga je udeležila. Zakaj pravzaprav organizacija tega pohoda? Da osvežimo spomin glede Levstikovega dela. Konec leta 1857 je pričel Levstik pisati spis, ki je izšel naslednje leto v Slovenskem glasilu. Tako je nastalo delo Potovanje iz Litije do Čateža. Po zunanji obliki je to potopis, ki niza objektivna dejstva s potovanja po dolenskih gričih med Litijo in Čatežem, tem pa dodaja podatke o gospodarskih in etnoloških zanimivostih tamkajšnjih krajev in ljudi. Ker je pripoved prvoosebna, avtor pogosto navaja tudi svoje mnenje o etnoloških značilnostih. V drugem delu pa se njegova misel zgosti okrog literarnih vprašanj. Levstik skuša odgovoriti na vprašanja, kakšno literaturo potrebujemo Slovenci, hkrati pa že ponudi nekaj temeljnih predlogov.

OPIS POTI

Za pohod smo se prijavili na Valvasorjevem trgu v Litiji. Prejeli smo dnevnik poti (v kolikor ga nismo imeli še od prejšnjih pohodov) s prvim žigom, priponko, dve barvni spominski razglednici in kupone za čaj. Do cilja je bilo potrebno zbrati še tri žige. Pot se je vila iz Litije proti Šmartnemu. Hodili smo v koloni, tako da se izgubiti ravno nisi mogel. Pri šmarni cerkvi so nas, kot vsako leto, pričakali godci. Nato smo z glavne ceste krenili na Slatno. To je bil letos novi del poti. Šli smo skozi gozd do Jelše, po odprtem slemenu z lepim razgledom do zaselka Rodni vrh s tremi domačijami. Od tu je bilo le še 400 metrov do liberške cerkvice s pokopališčem. Sledila je bolj strma pot mimo samotnih kmetij do gasilskega doma na Libergi, kjer nas je čakala druga kontrolna točka. Vasica Liberga leži na desnem slemenu hriba. Med potjo so domačini dovolj dobro poskrbeli za suha usta. Pohodniki smo se morali disciplinirati, da se nismo preveč ustavljali, saj je bila pot še dolga.

Kmalu po prihodu na Gobnik se je odprl čudovit pogled na okoliške domačije, vinograde in zidanice. Tudi sonce je prodrlo skozi oblake in meglo. Občutek, da smo na Dolenjskem, je bil pravi. Na Gobniku je znamenita Bojče-

Nekaj naših pohodnikov pred dolgo kolono udeležencev popotovanja.

va zidanica, kjer je nastajalo jedro Levstikovega potopisa. Tudi harmonika se je oglasila. Škoda le, da je zmanjkalo potice.

V Moravčah smo prišli najprej do Tnine domačije, kamor je rad zahajal Levstik k Toni Zidarjevi. 20 m naprej je bila tretja kontrolna točka pri Resnikovi kašči. Še posebej so se tu potrudili z različnimi dobrotami, potico, slanimi prigrizki, suhim salamam ...

Ni še bilo konec poti. Zavili smo v gozd proti naselju Okrog. Hodili smo in hodili, končno ugledali zvonik čateške cerkve. Še zadni vzpon in za nami je bila 22 km dolga Levstikova pot. Na Čatežu je bila še zadnja kontrolna točka. Osrednja prireditev je bila ob 13.00 uri (za vse tiste, ki so prispeli pravočasno).

Gostinci iz Turističnega društva Čatež so dobro poskrbeli za ponudbo. Manjkal ni niti ansambel z raznovrstno glasbo in naše noge niso nikoli preutrujele, da ne bi mogle zaplesati.

Monfreda D.

Povabilo

Člane obveščamo, da bo letošnji Gruzinski čaj, ki ga organizira PD Celje na Celjski koči, v petek 27. decembra 1996.

Vabljeni!

Okvirni raspored pohodov v letu 1997

Januar:	zimska smuka na Kope
Februar:	URŠLA GORA
Marec:	Izlet po slovenskih znamenitostih POREZEN (1630 m)
April:	ŠENTJUNGERT ČEMŠENIŠKA PLANINA
Maj:	GOLICA
Junij:	BEGUNJŠČICA
Julij:	JALOVEC (2645 m)
Avgust:	TRIGLAV (2864 m)
September:	KRN (2244 m)
Oktober:	Izlet po slovenskih znamenitostih
November:	Pohod v neznano
December:	Gruzinski čaj

Datum vsakega pohoda oz. izleta bo objavljen 14 dni pred odhodom na oglasnih deskah, Cinkarnarju ali Informatorju.

Vse pozornosti, da spremenimo način življenja, in živimo zdravo

ŠEST NAČINOV OHRANJANJA ZDRAVJA

Če smo pripravljeni natančno upoštevati peščico spodaj navedenih sila preprostih pravil, smo na pravi poti do izboljšanja ali ohranjanja zdravja in vitalnosti oziroma do vsesplošne psihofizične kondicije.

Redni zmerni obroki: Uravnovešena prehrana je eden ključnih elementov dobrega zdravja in počutja.

Telesna aktivnost: Redna telesna aktivnost pripomore k pridobivanju in vzdrževanju optimalne psihofizične kondicije.

Zmerno uživanje alkohola: Porabo alkoholnih pijač je treba ohraniti v mejah varnih (zmernih) količin, ki ne ogrožajo zdravja in vitalnosti.

Nadzorovanje telesne teže: Predebeli in podhranjeni ljudje hitreje zbolijo in praviloma prej umrejo.

Nekajenje: Sodobna znanost je potrdila vzročno zvezo med uživanjem tobaka in tobačnih izdelkov ter smrtonosnimi obolenji.

Zdravnikov nasvet: Brž ko začutimo zdravstvene težave, se obrnimo na svojega zdravnika in upoštevajmo njegova priporočila.

PORABA ENERGIJE

Spodnja tabela ponazarja približno količino energije, ki jo pri določeni telesni aktivnosti porabimo v 30 minutah. Podatki ustrezajo zmernemu fizičnemu udejstvovanju netreniranih ljudi na posameznih področjih.

Telesna aktivnost	Energijska poraba v kcal
sprehodi	90
vrtnarjenje	135
golf	135
hišna opravila	135
hitra hoja	150
badminton	170
strokovno vrtnarjenje	210
gimnastika	210
tenis	240
hokej	270
rugby	270
nogomet	270
squash	300
hiter tek	315
kolesarjenje	330
plavanje	360

ŠTIRI SKUPINE ŽIVIL

Prehrana je razdeljena v štiri osnovne skupine, uravnovešena dieta pa v vsakdanjem jedilniku, torej v vsakem obroku, vsebuje optimalne količine posameznih hranil. Skupina „meso in mesni izdelki“ vključuje tudi jajca, orehe in ribe.

Mleko in mlečni izdelki
dve porciji na dan

Tipična živila (priporočljiva količina):

Mleko	250 ml
Jogurt	150 g
Sir	35 g
Skuta, svež sir	100 g

Meso in mesni izdelki
dve porciji na dan

Tipična živila

Nemastno meso	60-90 g
Ribe	60-90 g
Jajca	2
Margarina	4 žličke

Sadje in zelenjava
štiri porcije na dan

Tipična živila (priporočljiva količina):

Zelenjava	100 g
Sadje	100 g
Krompir	1
Grenivka	1

Kruh in žita
štiri porcije na dan

Tipična živila (priporočljiva količina):

Kruh	1 rezina
Testenine	150 g
Riž	150 g
Sočivje	30 g

Dejavniki, ki zvečajo tveganje srčnega infarkta

ŽIVČNOST

KAJENJE

VREME

BAKTERIJE

SEKS

RAZBURJENJE

SOL

STRES

JUTRANJE URE

ŠPORT, KO JE MRZLO

NIZEK KRVNI TLAK

* zgornji tlak pade pod 100 mm/Hg in spodnji pod 60/Hg. Je lahko spremljevalec več let vendar brez hudih posledic. Krvni tlak nižajo dejavniki iz okolja, motnje v živčnem sistemu zaradi stresa in bolezni, zaradi katerih organizem peša. Znaki nizkega pritiska so: glavobol in vrtoglavica.

NORMALNI KRVNI TLAK

ŽENSKE			MOŠKI		
Starost	Zgornji	Spodnji	Starost	Zgornji	Spodnji
1-5	75-90	50-60	1-5	75-90	50-60
7-8	85-95	50-65	7-8	85-95	50-65
10-12	95-105	50-70	10-12	95-105	50-70
14-15	95-115	57-72	14-15	97-120	60-72
17-18	93-110	57-73	17-18	106-122	60-75
20-24	100-120	55-70	20-24	108-132	65-77
25-29	110-120	55-75	25-29	110-132	65-80
30-34	100-120	60-75	30-34	110-132	65-80
35-39	105-125	60-80	35-39	110-132	65-80
40-44	110-130	60-80	40-44	110-140	65-85
45-49	110-140	65-80	45-49	110-140	65-90
50-59	110-145	65-90	50-59	115-142	65-90
60-69	115-155	70-90	60-69	115-145	65-90
70-79	115-165	70-90	70-79	120-160	65-90
80	115-160	70-90	80	120-155	65-90

Kaditi ali ne, to je zdaj vprašanje

V sredini novembra se je Slovenija vpisala med tiste države, ki imajo urejeno zakonodajo o porabi tobačnih izdelkov. Mnogim med nami se bo tako življenje bistveno spremenilo. Namesto brezkrbnega puhanja "cigaretnega dima okoli sebe bodo sedaj morali pomisliti, kdaj in kje si bodo prižgali tako željeno cigareto. Tako se bo dogajalo, da bodo namesto nekadilcev (zaradi dima) sedaj prostore zapuščali kadilci (zaradi cigarete).

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov ali kot ga raje imenujemo „protikadilski zakon“ določa ukrepe za omejevanje uporabe tobačnih izdelkov in ukrepe za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje. Tako prepoveduje kajenje v javnih prostorih, delovnih prostorih, prepoveduje reklamiranje tobačnih izdelkov vključno s sponzoriranjem športnih, kulturnih in drugih javnih dogodkov, prepoveduje prodajo tobačnih izdelkov osebam mlajšim od 15 let, prepovedana je izdelava in prodaja cigaret, ki na škatlicah nimajo na vidnem mestu natisnjeno podatka o tem, koliko miligramov katrana in nikotina vsebuje posamezna cigareta.

Poleg tega pa je zakon posegel tudi na tisto področje človekovega življenja, na katerem preživi polovico svojega življenja - to je na delovno mesto. Vsak zaposleni ima pravico, da dela na takšnem delovnem mestu, kjer zrak ni onesnažen s tobačnim dimom. Po drugi strani pa imajo tudi kadilci pravico do svojega „malega užitka“. Zaradi tega zakon poudarja, da je na delovnem mestu dovoljeno kaditi le v za to posebej določenih prostorih, ki jih določi delodajalec in ki so fizično ločeni od ostalih delovnih prostorov. V kolikor to ni mogoče, je potrebno kajenje na delovnem mestu prepovedati.

Kje bomo kadili v našem podjetju?

Z veljavnostjo „protikadilskega zakona“ so se v našem podjetju posamezni obrati in službe že sami organizirali in izbrali posebne prostore za svoje kadilce (kadilnice). To je opaziti predvsem tam, kjer so vodilni delavci nekadilci oz. v sredinah, kjer so nekadilci v večini. V bodoče bo naloga službe za varstvo pri delu ta, da skupaj s posameznimi poslovnimi enotami oz. slu-

žbami, če je to možno, določijo primeren prostor za kadilce in ta prostor ustrezno označijo. V kolikor to ne bo mogoče, je potrebno kajenje prepovedati.

Kot je veljalo že doslej, velja prepoved kajenja v vseh jedilnicah v podjetju. Vendar na problem naletimo že v bifeju v glavni jedilnici. Ta prostor je sicer možno fizično ločiti od jedilnice, vendar pa se v bifeju zadržujejo tudi nekadilci, ki svoje bloke za topli obrok skušajo čimbolje vnovčiti. Ali bo bife v marketingu odslej namenjen le kadilcem?

Kajenje je prepovedano tudi na sestankih in sejah, v prostorih, kjer sprejemamo stranke, v toaletnih prostorih, prodajalni ipd.

V kolikor smo na našem delovnem mestu sami (npr. pisarna...) in nimamo opravka s strankami, lahko kadimo kolikor nas je volja.

Kontrolo nad spoštovanjem Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov bo v podjetjih izvajala delovna inšpekcija. Le-ta lahko kaznuje podjetje z denarno kaznijo 250.000 SIT če ne določi posebnih prostorov za kadilce oz. ne prepove kajenja. Z denarno kaznijo 5.000 SIT se kaznuje tudi posameznega delavca, če ga inšpekcija zaloti pri kajenju v javnem prostoru ali če kaditi v delovnih prostorih, kjer to ni dovoljeno.

Za konec pa je potrebno povedati še to, da bi glede na patologijo prebivalstva v Sloveniji bilo potrebno posvetiti več pozornosti tudi uporabi alkoholnih pijač in se posvetiti reševanju problemov glede razpečevanja in uživanja drog predvsem med mladimi.

Pa še nekaj zanimivosti:

- v Sloveniji dnevno prodajo 600.000 zavojčkov cigaret, kar znaša 12 milijonov cigaret. To pomeni, da vsak prebivalec Slovenije pokaži v povprečju 6 cigaret dnevno.
- 900 ljudi letno umre v Sloveniji za pljučnim rakom
- v Cinkarni po grobi oceni kadi 40 % delavcev

Za dobre medsebojne odnose, ki so pogoj za dobro počutje slehernega od nas pa nekadilcem priporočamo:

BODITE STRPNI DO KADILCEV - ONI NISO BILI DO NAS NIKOLI!

Oti Slapnik

V Cinkarni kadi 40 odstotkov delavcev

Nekoč...

Že naši predniki so imeli stroga pravila lepega vedenja, ki so zahtevala, da gospodje niso kadili v navzočnosti dam. Preden so odšli v posebno sobo za kadilce, so oblekli poseben suknič - „smoking“, šele potem so prižgali cigaro ali cigareto.

Na ta način so preprečili, da bi njihova oblačila zaudarjala po dimu.

ZAHVALE

Ob mnogo prerani in nenadomestljivi izgubi ljubljenih sinov JAKCA in DEMIANA POČIVALŠEK iz Olimja 22 se iskreno zahvaljujem sodelavcem in kolektivu za izkazano sočustvanje in vso pomoč v težkih trenutkih.

Jože Počivalšek z družino

***

Ob smrti našega dragega očeta Rudija Topolovca se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz kuhinje in energetike za finančno pomoč in darovano cvetje ter spremljanje na njegovi zadnji poti.

Hči Zdenka, zet Stanko Vodusek in sin Andrija Topolovec

***

Zahvaljujem se vsem, ki ste Jožefo Zorko pospremili na zadnji poti. Hvala za iskreno sočustvanje, darovano cvetje, sveče in denarno pomoč ter obratovodstvu in sodelavcem za razumevanje v času njene bolezni in po njej.

Sinova Slavko in Tone z družino

***

Ob moji upokojitvi se iskreno zahvaljujem sodelavcem Marketinga, Vzdrževanja, Veflona in ostalim prijateljem, posebej pa sodelavcem iz Tehnične nabave za darila.

Janko Kovačič

***

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, zlasti iz laboratorija TiO₂ za finančno pomoč.

Stjepan Polonica

NAGRADNA KRIŽANKA

SREČNO 1997

	DELO TLAČANOV	RAVNINA	OBRI	NAJVIŠJA ZMAGA PRI TAROKU	ETIOPSKI PLEMIC	FRANC. REKA	IRIDIJ	ŠTEVILKA	SRSKA SOLATA
ZDRAVILNO ZGANJE									
UMIVALNICA						O			
STAREJŠI AMER. POPEVKAR Frankie								FRANJO VAVPETIČ MERILEC GLOBINE	
BARVA KART						MESTO V INDIJI VERDIJEVA OPERA			
IME IGRALKE EKBERG								HIŠNI BOG LOJZE OBLAK	
JEZIK, KI GA GOVORILJO V KONGU	NOETOVA BARKA	ZGODOV. PRISTAN NA KRIMU	ZAPORA, BLOKIRANJE	GLINA ODPRTINA V ZIDU					RUŠEVINE BRUSNI KAMEN
N									
SESTAVA IN RISBA JEVIŠEK 471 567	PISMENO ZNAMENJE	DRŽAVNI SOCIJALIZEM	FILMSKI MUZEJ	ČEŠKI "DA"	ZOLAJEV ROMAN	AKTERKA			PRAVO. JUS U
VEPROV ZOB						NAGIB			AFRIŠKA REKA ROMUN. REKA
VELIK GORSKI GREBEN						PEVEC DOBRIČ PRITOK RENA		CHAPLIN. ZENA STARI SLOVANI	
STRELJANJE Z VEČ TOPOVI							ANTON AŠKERC	KARLIN REDKEJŠE ŽENSKO IME	
NAZIV ZA GOSPODA V ETIOPLJI				GERMAN. OREL ŠALA SMESNICA			NAUK O GIBANJU KOZAŠKI POGLAVAR	ITALIJ. PESNIK KONEC PRI SAHU	NOVO-TARIJA OKRET
	IGRALKA RINA EDEN IN DRUGI				ZEVSOV SIN SODNIK V HADU				N DE JANEIRO
POSLEDICA HUDEGA MRAZA					PERON ŽIVČNE CELICE		ANTON INGOLIC IGRALNA KARTA		NOVA BANKA KIRURŠKA STRGALKA
PITAN PRAŠIČ S FARME						GRŠKI KIPAR MAJHEN RT		ŠOLSKA KAZEN AVSTR. T. AGENCIJA	
NEPROFESSIONALEC						AMERICIJ STARA MAMA		DROG PRI GOLU AZIJSKA MAČKA	
	KURIVO ZA PLAVŽE	SPREMLJEVALEC BOGA EROSA	SAMODEJ. NAPRAVA PALEČ. INČ					NAPRAVA	
VRSTA ŠPORTNE JADRNICICE				ITALIJ. TURIST. PRISTAN				ŽIVAL Z VELJIMI UŠESI NJORKA	SLOV. PIŠEC Janko
MAKED. KOLO				MOGOČNA GORA IVAN TAVČAR			ROMUN. MESTO TERITOR. OBRAMBA	RIMŠKI ZALOŽNIK EMIL NAVINŠEK	
DOMAČI PRAZNIK						SLIKARJEV PROSTOR			VZDEVEK GOETH. MATERE
STROKOVNJAK ZA STATIKO						CINKANA CELICE	HUD VIHAR		ANTON CEHOV

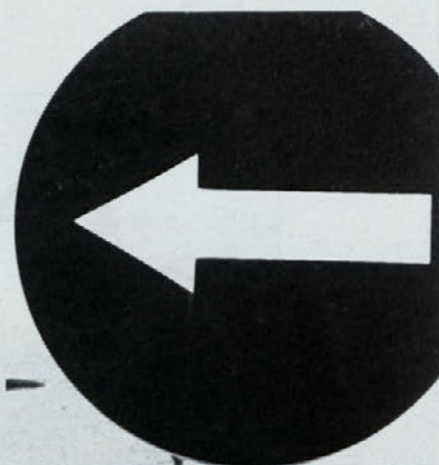
REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

KOMA, CANKAR, OPANKI, ARIANA, ŠUŠTAR, RILČEK, TISKARSKE, OKA, PIR, AREKA, NS, LAK, MLAJ, RAVAN, AO, EMA, JORUBA, TOSCANA, TANA, ŠARADA, PAŠTETAR, ADAMIČ, ENAKOST, ONEGA, KOLINE, ARIA, NAKIT.

Izžrebani nagrajenci so: Darja Štumberger, Služba informatike, Zlatko Šentjunc, Kadrovska služba in Krina Kresnik, PE Vzdrževanje.

ČESTITAMO!

Celotno rešitev novoletne križanke pošljite v uredništvo do 15. februarja 1997. Srečno!

SAMO ZA FEHTANJE

ZAKON NEODGOVORNOSTI

KDO JE ZDRAVNIK

- Že dolgo nisem bil pri zdravniku, ali veš kdo je zdaj cinkarniški zdravnik?
- Ne!
- Gasilci vendar!

POSLOVANJE

- Čuj, kako pa kaj stoji Cinkarna?
- Ni problema, dobro!
- Ja?
- Prej je bila ena računovodkinja, zdaj pa dve ne „sfolgajo“ denarja štet!

NAGRADNA BESEDNA IGRA

Cinkarniški pregovori, reki, misli, aforizmi, grafiti

V uredništvu smo zaman pričakovali, da bo vaše sodelovanje na naš razpis večje. Resnično nam je žal, da duhovitosti, ki jih imate obešene na stenah svojih delovnih prostorov ne delite z nami. Kljub temu akcija še ni zaključena. Še vedno nam lahko pošljete vaše zamisli. Veseli jih bomo. Na naš naslov smo vendarle prejeli nekaj predlogov. Objavljamo tiste, ki so se nam po naši presoji zdeli najboljše. Glavno nagrado pa prejme grafit „Titanik“ avtorja N. Schella iz službe z novim imenom SOPAR. Čestitamo!

Kljub velikemu pomenu TiO₂ za podjetje, smo proti temu, da se le-ta preimenuje v Titanik!

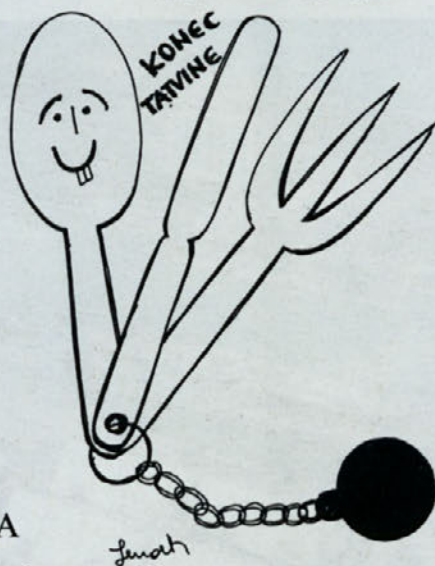
*

Po najnovejšem vpisovanju prihodov in odhodov se bomo cinkarnarji upokojili bolj pismeni!

*

STARI ČASI

V starih dobrih časih so v Cinkarni za reprezentanco imeli samo vinjak. Izbira je bila pestra: Albanski, Rubin, Cezar, Kaval...

Ko so k šefu prodaje prišli poslovni partnerji, jim je ponudil izbiro. Vsi so bili za Albanskega, ker naj bi veljal za najboljšega. Seveda je le-tega hitro zmanjkalo, pa tudi drugih, ostal je le Kaval. Ker pa so gostje želeli vedno Albanca je šef začel razmišljati, kako naj ustreže željam svojih stalnih partnerjev. Domislil si je. V prazne steklenice Albanca, Rubina in Cezarja je nalil Kaval. Ko so znova prišli na poslovni obisk, jim je ponudil kar so želeli, toda nihče ni pogruntal, da so pili samo Kaval.

Zato smo komercialisti včasih bolj za res, kot za šalo, rekli: „Ni pomembna kvaliteta, pomembnejša je kvantiteta in etiketa!“

Mrane Kocič

1. člen

Imam veliko pravic - toda nobenih dolžnosti.

2. člen

Imam pravico, da se dobro počutim. Če se ne počutim dobro, to ni moja krivda. To je krivda vlade, politikov, družbe in podjetja.

3. člen

Imam veliko talentov in potreb. Odgovornost družbe je razvijati moje talente in izpolnjevati moje potrebe.

4. člen

Kadar se moje podjetje sooča s problemi, je za to odgovoren izključno management. Jaz sem v „zadnjih klopeh“. Nobenega tveganja ni v vpitju in zadnji klopi.

5. člen

Dolžnost managementa je, da me vključi v odločanje. Vendar mi pri tem ni treba izkazovati zavzetosti. Ni mi treba izražati konstruktivne kritike ali alternativnih predlogov. Zadostuje, da pokažem na napake in pomanjkljivosti njihovih predlogov.

6. člen

Imam pravico počutiti se varnega - če se ne, ne morem delati učinkovito. Ni moja dolžnost delati učinkovito zato, da se bom počutil varnega.

Manager, okt. 96

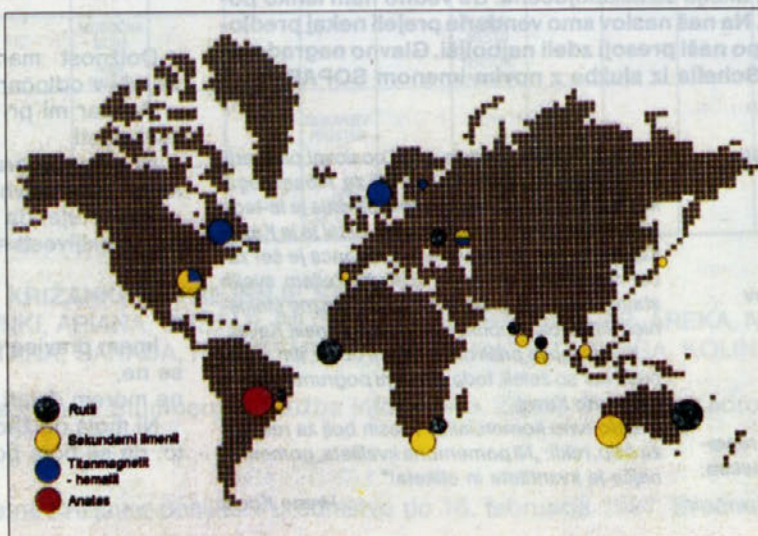

Pridobivanje rdečkasto
črnega rutilnega peska
na obali Avstralije.

Tovorna ladja z ilmenitom
prispe v Luko Koper.

Svetovna
nahajališča
ilmenita in žlindre.

Strateške cinkarniške surovine

Za cinkarniško raznoliko proizvodnjo potrebujemo tudi zelo veliko različnih surovin. Po površni oceni jih na leto kupimo okrog 300 do 400 različnih vrst, 300 iz uvoza in 100 iz „eks Jugoslavije“.

Omenjamo le štiri strateške surovine, ki so količinsko in vrednostno najboljše. To so žindra, ilmenit, cink in žveplo.

Žindra je črn prah, prihaja iz Kanade od svetovnega monopolista, ki ga pridobiva iz ilmenita, vsebuje pa kar 80 odstotkov titanovega dioksida. Kupujemo jo dvakrat na leto, spomladi in jeseni po 15 do 18 tisoč ton.

Ilmenit je črn pesek, ki ga kopljejo na površinskem kopu v Avstraliji, pa tudi drugod, vendar je ta za našo proizvodnjo najprimernejši. Ladja prispe enkrat letno.

Za nabavo **cinka**, ki pride mesečno po železnici in s kamioni smo vezani na dobavitelje iz zahodne Evrope, zaradi oprostitev carine pri izvozu pločevine.

Žveplo kupujemo v trdnem in tekočem stanju v Avstriji, Nemčiji in Madžarskem. Stroški za vse surovine predstavljajo približno polovico denarja, ki ga iztržimo pri izvozu izdelkov.

Izdajatelj, naslov uredništva in tisk časopisa Cinkarnar:

Cinkarna, metalurško-kemična
industrija, Celje, Kidričeva 26, p.p.
1032, telefon: 063 33112, fax:
063 34968.
Urednica Mira Gorenšek.

Časopis šteje med proizvode in-
formativnega značaja, za katerega
se plačuje davek od prometa
proizvodov po stopnji 5 %.

Poštnina je plačana pri Poštni
enoti Celje.